

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat artykułu publicystycznego, nabycie umiejętności wskazania podstawowych wyróżników tego gatunku i analizy artykułu publicystycznego pod kątem jego cech gatunkowych oraz umiejętności tworzenia artykułu publicystycznego.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- rozróżnia gatunek artykułu publicystycznego,
- przedstawia, na czym polega specyfika artykułu publicystycznego,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji tekstu dziennikarskiego,
- analizuje różne teksty i wskazuje cechy charakterystyczne artykułu publicystycznego,
- poszukuje tematów będących źródłem tekstu dziennikarskiego.
- tworzy różne artykuły publicystyczne
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Piszemy artykuł publicystyczny*,
- materiały dla nauczyciela: *Piszemy artykuł publicystyczny*,
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in. stron:
http://www.canalpluscyfrowy.pl/mediastarter/cd/html/z03_d.html,
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna – Co mnie zainteresowało w tym artykule? /prezentacja (6 min.)

- Nauczyciel sprawdza realizację zadania domowego. Uczniowie mieli znaleźć w Internecie/prasie drukowanej/szkolnej gazetce interesujący ich artykuł i zanalizować go, biorąc pod uwagę następujące rzeczy:
  1. *O jakich faktach mówi dziennikarz? Zakreśl w artykule informacje i źródła informacji.*
  2. *W jaki sposób zestawiono w tekście informacje - wskaż zamysł kompozycyjny artykułu.*
  3. *Oceń tytuł artykułu, jego kompozycję. Sprawdź, czy są w artykule śródtytuły i czy są one potrzebne. Dlaczego?*
  4. *Jaki problem porusz autor?*
  5. *Czy problem jest przedstawiony w sposób obrazowy (przykłady, opisy, wypowiedzi ekspertów, bohaterów itp.). Jeśli tak, to zakreślcie je i na marginesie nazwijcie.*
  6. *Zakreślcie fragmenty, w których autor ujawnia swą ocenę opisywanego zjawiska. Jakimi środkami posługuje się w formułowaniu ocen*
- Uczniowie prezentują efekty swej pracy: dokonują prezentacji wybranych przez siebie artykułów.

2. Faza realizacyjna

a) Etapy pisania artykułu/ praca indywidualna (10 min.)

- Nauczyciel poleca uczniom, by prześledzili, jakie są etapy pracy nad artykułem publicystycznym W tym celu poleca uczniom wykonanie zad. 4, str. 204-205 w podręczniku „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- Uczniowie , realizując zad. 4., wypisują m.in. argumenty do przedstawionego problemu („*Ściąganie – oszustwo czy zaradność życiowa?*”), wypisują wnioski i źródła (np.. strony z Internetu, gdzie są dostępne ściągi), stawiają tezę (odpowiadając, skąd w polskiej kulturze wziął się zwyczaj ściągania).
- Po ustalonym czasie uczniowie prezentują wyniki pracy na forum.

b) Analizujemy tematy naszych artykułów/ praca grupowa i indywidualna (15 min.)

- Uczniowie w grupach analizują artykuły uczniów szkolnej gazetki „Agrafka” (przykładowe artykuły dostępne w *Materiałach dla nauczyciela*): opisują etapy powstania artykułu, jego problematykę, stylistykę (zadania dla grup znajdują się w *Materiałach dla nauczyciela*).
- Po upływie wyznaczonego czasu liderzy grup przedstawiają na forum wyniki pracy grupowej.
- Nauczyciel rosi, by uczniowie zapisali wnioski z prac grup (realizacja zadania 1. z Karta pracy).

c) Próbuje swoich sił w pisaniu artykułu/ praca indywidualna (12 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie po zebraniu dotychczasowych wiadomości i wykorzystując materiały z zad. 4, str. 204-205 podręcznika „*Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.*”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN napisali krótki (ok. 15-zdaniowy) artykuł na temat przedstawiony w zadaniu: „*Ściąganie-oszustwo czy zaradność życiowa?*” (uczniowie realizują zad. 2 z Karty pracy).
- Po ustalonym czasie chętny uczeń na forum zaprezentował efekt swej pracy.

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

3. Faza podsumowująca (2 min.)

- Burza mózgów i swobodne wypowiedzi uczniów na temat: *„Jak ważny reaserch (zbieranie materiałów, docieranie do źródeł) w pracy dziennikarza”*

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Napisz artykuł do szkolnej gazetki. Wybierz ważny aktualny problem i starannie go opracuj (zrób porządkny reaserch). Nie zapomnij o tytule, lidzie, śródtytułach.

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

KARTA PRACY

1. Po przeanalizowaniu w grupach wybranych artykułów uzupełnij poniższe wiadomości na temat wybranego przez siebie artykułu.

a) autor i tytuł artykułu.....

b) przedstawiony w artykule problem .....

.....

c) pytania problemowe postawione przez autora (hipotezy).....

.....

d) teza postawiona przez autora artykułu.....

.....

e) etapy badania przez autora artykułu problemu/ wnioski (zapisz je w punktach)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

f) wskaż źródła, z których mógł korzystać autor artykułu przy analizowaniu problemu

.....
.....
.....

g) tytuł : jaki jest (wyraź swą opinię)

.....
.....

h) lid: czy jest, co zawiera i czy wzbudza ciekawość czytelnika (wyraź swą opinię)

.....
.....

i) czy są śródtytuły i jaką pełnią funkcję

.....
.....

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

j) jak autor wyraża subiektywne opinie, jaki jest jego styl (wypisz przykładowe środki językowe i nazwij je)

.....

.....

.....

.....

.....

2. Wykorzystując materiały z zad. 4, str. 204-205 podręcznika „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN napisz krótki (15-zdaniowy) artykuł na temat: „Ściąganie – oszustwo czy zaradność życiowa?”

[illegible]

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Przykładowe artykuły uczniów szkolnej gazetki „Agrafka”

a) Iga Szczepanik , „Wolontariat dla leniwych” („agrafka”, XII 2010)

Czy uzasadnione jest twierdzenie, że nie mamy na nic czasu? Często słyszymy, że ludzie na całym świecie potrzebują pomocy. Ale jak i kiedy mamy ich wesprzeć, gdy na biurku piętrzą się zadania domowe, a my jeszcze nie oddaliśmy zaległego referatu? A może problem polega na tym, że nie wiemy JAK pomagać? Mhm... Czy po przeczytaniu tego zdania, zgodnie pokiwaliscie głowami? W takim razie, mamy dla was rady, jak i gdzie można szybko i bez wysiłku dać innym szansę na lepsze życie.

POMAGANIE PRZEZ KLIKANIE

Wszyscy „Parnasowicze” wiedzą, co to obowiązki. Żaden z nas nie może narzekać na nadmiar wolnego czasu. Dlatego chcieliśmy wam pokazać parę sposobów jak pomagać, nie ruszając się z domu... ani od naszego ukochanego komputera. Pierwszy przystanek- strona internetowa czyndobro.org. Przyjrzyjmy się jej z bliska. Autorzy tego portalu, pokazują nam propozycje różnych akcji charytatywnych. Pierwsza z nich to „Pajacyk”. Jej celem jest zbieranie pieniędzy na dożywianie dzieci z uboższych rodzin w całej Polsce. Jest prowadzona przez Polską Akcję Humanitarną (PAH). Ale aby nie zamęczać was suchymi faktami, od razu przejdę do tego, jak pomagać. To nic trudnego! Wystarczy raz dziennie kliknąć na pajacyka, a zapewniamy ciepły posiłek głodnemu dziecku. A to wszystko nic nie kosztuje! Kolejna „klikająca” akcja to polskieserce.pl. Po najejchaniu na jedno groszówkę wspieramy rozwój polskiej kardiologii. Następnie okruszek.org.pl. Tym razem wystarczy kliknąć na obrazek chleba. Wspomaga się tym samym fundację św. Brata Alberta, która zajmuje się krzewieniem idei pomocy bezdomnym i ubogim oraz prowadzi działania na rzecz zapobiegania bezdomności wśród dzieci i młodzieży. Z kolei fundacja MAM MARZENIE dzięki stronie marzenia.bphtfi.pl spełnia najgłębsze marzenia nieuleczalnie chorych dzieci... To tylko niewielka część akcji, w które możesz się zaangażować. Bez wielkiego wysiłku możesz sprawić, że na czyjeś buzi pojawi się uśmiech!

SZCZĘŚCIE JEST BEZCENNE

Kiedy jednak możesz przekazać trochę pieniędzy na rzecz innego człowieka, mamy dla ciebie parę propozycji. Pierwsza z nich to organizowana przez fundację „Pajacyk” zbiórka pieniędzy na posiłki. Jedyne 500 złotych rocznie zagwarantuje ciepły obiad jednemu dziecku! Druga akcja to **podarnik.gazeta.pl** prowadzona przez gazetę.pl i PAH. Pomaga ona krajom trzeciego świata. Wystarczy wybrać podarek i zapłacić online za e-kartkę. Podarunki to na przykład: nauka pisania i czytania, 100 litrów wody pitnej czy zestawy sanitarne. Na każdą z wyżej wymienionych stron można wpłacić darowiznę. Ważne jest też to, że są to sprawdzone strony, więc nasze pieniądze trafią w odpowiednie ręce. Jak widzisz, pomaganie innym to nic trudnego. Wystarczy trochę chęci, aby ten świat stał się lepszy. Więc... Myszki w dłoń! Zaczniemy pomagać już dziś!

KILKA PRAKTYCZNYCH RAD, JAK POMAGAĆ:

- Wejdź na stronę petycje.pl i napisz własną petycję w słusznej sprawie lub przyłącz się do innych osób.
- Znajdź w okolicy organizację szukającą wolontariuszy, może znajdziesz tam propozycję, która cię zainteresuje.
- Wysyłaj sms- y na rzecz fundacji (np. Fundacja TVN Nie Jesteś Sam czy Fundacja Radia Zet).
- Zbieraj puste tusze i tonery od drukarek i przekazuj je firmie Pryzmat na rzecz akcji „Pajacyk”
- Kupuj rzeczy, z których część pieniędzy idzie na cele charytatywne (np. w Sklepie Przyjaciół PAH)

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

- Jako stronę startową ustaw **czyndobro.org**, aby pamiętać o klikaniu w stronę Pajacyka czy Okruszka.
- Pamiętaj, że w pomaganiu najważniejsze jest to, iż sprawiasz, że życie innego człowieka staje się lepsze!

b) Ewelina Kowaluk- Łukasiewicz „Lansowanie przez pomaganie” („Agrafka” XII 2010)

Bycie „pro” jest ostatnio bardzo na topie wśród wszelkich gwiazd i gwiazdeczek. Pro-co? Pro-wszystko! Gigantyczne przelewy na konta organizacji charytatywnych, darmowe koncerty, wręcz ociekające „miłością” i „miłosierdziem” wywiady dla znanych magazynów, w których celebryci mówią, jak bardzo zależy im na ochronie środowiska, afrykańskich dzieciach, szczeniaczkach (niepotrzebne skreślić). Teoretyczne cel szczytny, ale na pewno wiele osób zadaje sobie pytanie: „Czy tej pani/panu bardziej nie zależy na rozgłosie niż na czynieniu dobra?”.

Egzotyczne dzieciątko przygarne od zaraz!

Zapewne większość z nas słyszała przynajmniej raz na temat bardzo kontrowersyjnej rodziny Angeliny Jolie i Brada Pitta. Kiedy był to stosunkowo świeży temat (może kilkakrotnie odrobinę podgrzewany), właściwie na każdym plotkarskim portalu czy w gazecie niezbyt wysokich lotów nagłówki krzychały: „Brangelina adoptuje dziecko” (najpierw jedno, potem drugie, trzecie...) albo: „Jolie dostanie 10000000 za sesję ze swoimi pociechami”. Na pierwszy rzut oka nie ma w tym nic dziwnego. Ludzie adoptują dzieci. Nic nowego. Jednak nie są to takie „normalne” dzieci. Angelina i Brad mają już w swojej rodzinnej kolekcji kambodżańskiego chłopca, małego Wietnamczyka oraz Etiopkę. Co do tego, że w gigantycznej hollywoodzkiej willi dzieci żyją w większym dostatku, nie mam absolutnie żadnych wątpliwości, ale czy aby na pewno jedni z najbardziej rozpoznawalnych ludzi na świecie zapewniają im rodzinne ciepło i dają czystą matczyną i ojcowską miłość?

Jeśli nie chcesz mojej zguby, sztuczne futro daj mi, luby!

Futra to kolejny kontrowersyjny temat i za razem duże pole do popisu dla tych, którzy chcą pokazać, jak bardzo się przeciwko temu buntują. Chyba najbardziej znaną organizacją, która ma na celu poszerzenie świadomości społecznej na temat barbarzyństwa, jakim jest przerabianie zwierząt na kurtki, jest PETA (People for the Ethical Treatment of Animals, czyli Ludzie na Rzecz Etycznego Traktowania Zwierząt). Ich głośna akcja „Fur? I'd rather go naked” (Futro? Wolę chodzić nago) jest prowadzona już od kilku lat. Wiele gwiazd bardzo się w nią zaangażowało. Kobiety popierające ten ruch stwierdziły, że dla tak szczytnego celu warto rozebrać się przed obiektywem. Swojego ciała dla dobra zwierząt nie zawahały się pokazać między innymi: Pamela Anderson, Eva Mendes, Dita von Teese, Naomi Campbell i Cindy Crawford. Ja osobiście również uważam, że tego typu akcje są bardzo ważne, ale nie do końca rozumiem, dlaczego, żeby wypromować wegetarianizm, trzeba pokazywać piersi? Jednym z przykładów przekroczenia granicy dobrego smaku jest zdjęcie wykorzystane właśnie w kampanii organizacji PETA. Widzimy na nim modelkę o polskich korzeniach – Joannę Krupę z dużymi skrzydłami i aureolą nad głową. Może nie wybuchłby z tego taki skandal, gdyby modelka zastrzała się czymś więcej niż... krzyżem. Podsumowując, działalność charytatywna to wspaniała rzecz i bardzo dobrze, że w dzisiejszych czasach mamy tyle możliwości niesienia pomocy. Celebryci mają pieniądze, więc niech się nimi dzielą. Mają wiele okazji do publicznego przemawiania, więc niech próbują trafić do ludzi.

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

Bardzo dobrą inicjatywą jest również nagrywanie przez różnych artystów piosenek („We Are the World”, „Pokonamy Falę”) czy organizowanie koncertów, z których zysk przekazywany jest na rzecz potrzebujących (np. na rzecz ofiar trzęsienia ziemi na Haiti). Jednak niektórym gwiazdom wypadałoby przypomnieć, że to nie o nie chodzi i w nagłówkach: „Pani X pomaga głodującym dzieciom w Afryce” trzeba wytluszczać „głodującym dzieciom w Afryce” zamiast „Pani X”! Ale cóż, nie wymagajmy zbyt wiele. W końcu najważniejsze jest samo niesienie pomocy, a nie sposób w jaki się to odbywa. Wszak cel uświęca wszelkie (?) środki.

c) Anna Piątek, felieton w: „Agrafka” (Qmam nr 4/4)

Co się dzieje z Internetem? Dwie trzecie dorosłych internautów zarejestrowana jest w portalach społecznościowych. Od 2005 roku większość użytkowników internetu to osoby od 7. do 15. roku życia. W 2008 w Internecie buszowało ponad 2,2 mln więcej osób w wieku 7-15 niż pełnoletnich!

Jak podają dane statystyczne większość czasu na Facebooku spędzają dziewczyny w wieku 10-25 lat. Szukają informacji o znajomych. Jakżeby inaczej - mieszczę się w tym przedziale. I dlatego apeluję o odrobinę refleksji. Zastanówmy się, ilu z nas poprawiły się relacje z rówieśnikami, od kiedy jesteśmy zarejestrowani na „fejsie”. W moim przypadku: zwiększyłam liczbę znajomych, ale te znajomości stają się coraz bardziej płytkie. Coraz trudniej porozmawiać w szkole z kimś, z kim spędzamy tysiąc godzin na gadu-gadu. Nie chcę generalizować i oceniać tego, wokół czego „kręcą” się wasze rozmowy. Niestety, z wieloma moimi znajomymi zeszły one do poziomu: „- Hej - Siemka - Co tam? - Spoko - A u Ciebie? - Spoko - To spoko”.

Innymi słowy „poziom tych konwersacji” spadł do poziomu prawie z epoki, gdy nie umieliśmy jeszcze posługiwać się językiem! Znajomości, które opierają się na sferze internetowej, nie działają tak samo w rzeczywistym świecie. Zamiast wyjść z przyjacielem do parku, napiszemy do niego na gadu. A nawet jeśli zdecydujemy się ruszyć z domu, to i tak nikomu się nic nie chce. Najlepsze jest w tym wszystkim to, że ludzie chowają się za Internetem ze swoimi uczuciami. 7-letnia dziewczynka grozi ci w Internecie i pokazuje, jaka jest dorosła. Koleżanka pokłóci się z tobą, ale gdy spotkacie się w szkole, nadal będziecie się zachowywać jakby nic się nie wydarzyło. Chłopak poderwie cię przez „gadu” i koniec końców zerwie w ten sam sposób. Czy warto? To pytanie powinieneś zadać sobie sam. Film „Social Network” pokazuje dokładnie to, o czym piszę. To, w jaki sposób dzięki stronie internetowej jej założyciel, Mark Zuckerberg, stracił znajomych. Facebook „uwirtualnia” znajomości. Można śledzić, kto z kim jest, kto z kim się rozstał, kto na jaki kolor pomalował paznokcie, od kogo jest się ładniejszym czy jak bardzo jest się popularnym. Ludzie wiedzą o nas tak wiele, że burzy to naszą prywatną strefę. Jest coraz mniej rzeczy, których nie mówimy innym. Zaczynamy się chwalić każdym detalem naszego życia prywatnego. „Pokłócona z mamą”; „Jaki on jest słodkiiiiii”; „Przytyłam 3 kg! -.-” - a pod wpisami tysiące wścibskich komentarzy. Ja również należę do społeczności fejsbookowiczów, ale próbuję się od tego uwolnić.

Chciałabym, żeby wszyscy oderwali się od monitorów i zaczęli spędzać czas w inny sposób. Wyobraź sobie: wracasz ze szkoły, uczysz się, czytasz książkę, wychodzisz na spacer z koleżanką, a wieczorem wysłuchujesz mamy i taty. Brzmi może trochę nudno, ale na pewno jest bardziej wartościowe od śledzenia postępu nadwagi koleżanki. Dlatego sądzę, że powinniśmy szukać sposobu na oderwanie się od „fejsa i gadu” chociaż na chwilę. W końcu to my tworzymy nasze pokolenie - które niedługo zostanie uznane za pokolenie ludzi samotnych posiadających przyjaciół jedynie na fejsiku.

Temat: Piszemy artykuł publicystyczny

2. ZADANIA DLA GRUP

1. Przeczytajcie artykuł ze szkolnej gazetki „Agrafka”.
2. Określcie przedstawiony w artykule problem
3. Wskażcie pytania problemowe i tezę postawioną przez autora artykułu.
4. Przeanalizujcie etapy badania problemu (wypiszcie argumenty przedstawiane przez autora artykułu).
5. Wskażcie możliwe źródła, z których mógł korzystać autor artykułu, opisując problem.
6. Zwróćcie uwagę na tytuł, lid, śródtytuły oraz styl autora (sposób przedstawiania subiektywnych sądów, emocjonalność, potoczność, ironię itp.).